

en op welke wijze de externe accountant zijn verantwoordelijkheid bij het ondertekenen van de jaarstukken zal kunnen dragen. Inderdaad wijkt de aangegeven methode van controle veel af van de gebruikelijke en in vele gevallen zal de accountant zich moeten verlaten op werk, dat door de employés van de gecontroleerde bank werd gedaan. Daardoor is men wel op het denkbeeld gekomen om daar, waar niet de organisatie maar een bepaalde functionaris het controlewerk verricht, zooals het onderling vergelijken van de saldi der paralleladministraties, niet ondergeschikten van den internen accountant maar van den externen te plaatsen. Op zichzelf lijkt dit aanbevelenswaardig. Maar wanneer men zich realiseert, dat dit werk alleen door geroutineerde personen kan worden gedaan, en dus niet telkens mutatiës kunnen plaats vinden, dan zal men inzien, dat er in de praktijk weinig verschil zal zijn. Door de voortdurende samenwerking tusschen dezelfde personen, zal een zekere collegialiteit ontstaan, het verschil in werkgever vervagen en geen effect meer hebben.

Het eindbesluit blijft dus, dat de interne organisatie, de interne controle, den externen accountant de middelen moeten verschaffen, om zijn verantwoordelijkheid bij de controle van een bank te kunnen dragen. En op deze wijze uitgevoerd is die controle ook economisch verantwoord.

NAAR VERNIEUWING VAN HET ENGELS VENNOOTSCHAPS-RECHT. (I)

door J. Valkhoff.

"After the war there doubtless will be an increased interest among Netherlands lawyers in English and American law", schreef onze landgenoot Dr. A. Broches in zijn artikel "Law" in het te New York in 1943 verschenen werk "The contribution of Holland to the Sciences". Deze vergrote belangstelling is er nu ongetwijfeld en bestaat niet alleen onder rechtsgeleerden, doch ook onder de accountants, de economen, de bedrijfsleiders en anderen, die de lezerskring van het herrezen Maandblad uitmaken.

Meermalen is vroeger reeds in de Nederlandse rechtsliteratuur aandacht gewijd aan het zich telkens weer vernieuwend Engelse vennootschapsrecht: W. Roosegaarde Bisschop, F. S. van Nierop, L. A. C. Kolff, G. van Slooten Azn. en tutti quanti. Het wordt tijd dit weer eens te doen. Temeer nu er een mooie aanleiding toe bestaat. Medio 1943 werd er namelijk door den toenmaligen president van de Board of Trade een commissie benoemd om de voornaamste wijzigingen aan te geven, welke deze laatste wenselijk zou achten aangebracht te zien in de Companies Act van 1929, waarin de vennootschap met beperkte aansprakelijkheid, zoals de Engelsen de N.V. plegen te noemen, in Groot Brittannië geregeld is. Er is daar immers geen codificatie van het handelsrecht. Dit is daar geregeld in vele afzonderlijke wetten, die van tijd tot tijd partieel herzien worden. Zo gebeurde het ook vele malen met het vennootschapsrecht sinds dit oorspronkelijk geregeld werd in de toen reeds uitvoerige Companies Act van 1862 (met Aanhangsels) ter consolidatie van de verschillende reeds vóór die tijd bestaande afzonderlijke wetten over de joint stock companies.

Nu hebben wij het Rapport van de (Justice Lionel L. Cohen) commissie (van Juli 1945), uitgebracht aan den tegenwoordigen president van de Board of Trade, uit Londen toegezonden gekregen. Een boek-

deel van 111 bladzijden met drie bijlagen. Talrijke vergaderingen zijn er gehouden, vele „hearings” werden georganiseerd. Uitvoerig is de lijst van organisaties en individuele personen, die waardevolle inlichtingen aan de commissie verstrekten: o.m. Kamers van Koophandel, accountants-verenigingen, werkgevers-organisaties, vakverenigingen van werknemers (bij welke laatste wij bekende namen als die van Sir Walter Citrine en den huidige Minister van Arbeid Mr George Isaacs aantreffen), de meer dan honderdjarige “The Economist” enz.

Vraagstukken van algemene aard als het economisch beleid, de monopolievorming en dergelijke heeft de commissie Cohen buiten beschouwing gelaten, daar deze naar haar oordeel niet in een vennootschapswet, doch in andere desbetreffende wetten thuishoren. Verder zijn de door haar in het rapport gedane voorstellen voor normale tijden bedoeld. De Engelse regering heeft onlangs meegedeeld, dat zij deze voorstellen als wetsontwerp zal indienen. Vooropgesteld wordt door de commissie, dat zij bij de overgrote meerderheid der naamloze vennootschappen — hetzij public, hetzij private companies — voorzover zij kon nagaan in het algemeen een correct beleid aantrof en dat haar in het algemeen niet van ernstige misstanden gebleken is. De commissie behoefde derhalve niet een “chronique scandaleuse” op te stellen, evenmin als die nu ten onzent te geven is (anders dan in het begin van deze eeuw, waarvoor men nog maar eens het advies, door de Amsterdamse Kamer van Koophandel en Fabrieken aan den Minister gegeven (1905), of de rede, door Troelstra in de Tweede Kamer-vergadering van 19 Juni 1906 gehouden, moet nalezen).

Hoewel er dus in het algemeen niet zoveel afkeurenswaardige praktijken in het Engelse N.V. wezen te constateren vielen, acht de commissie een herziening van de Companies Act van 1929 op menig punt gunstig en nuttig om de mogelijkheden van misbruiken, die de bestaande wetgeving nog biedt — geen wetgeving snijdt iedere mogelijkheid daarvoor absoluut af —, zoveel doenlijk te verminderen. Als het voornaamste en meest doeltreffend preventief tegen misbruiken werkend middel beschouwt zij de grootst mogelijke openbaarheid en controle, zowel bij de oprichting, als gedurende de werking van de naamloze vennootschap. De gedachte van publiciteit lag ook in sterke mate ten grondslag aan onze nieuwe wettelijke regelingen inzake de Naamloze Vennootschap in de Handelsregisterwet van 1918, in de wet op het Levensverzekeringbedrijf 1922 en ook in het Wetboek van Koophandel zelve in het jaar 1928, maar meer nog dan hier te lande zocht de Engelse wetgever reeds veel eerder zijn heil in de openbaarheid en minder in de hier te lande (naar Frans voorbeeld) bestaande en in de tweede helft van de vorige en ook nog in de eerste decennia van deze eeuw veel omstreden overheidsinmenging. Men kent daar geen gouvernementeele inmenging en staatstoezicht zoals bij ons preventief bij de oprichting van de N.V. in de koninklijke goedkeuring van vóór 1 April 1929 of de ministeriële verklaring van geen bezwaar van na die datum, welke slechts op bepaalde gronden geweigerd kan worden, en repressief in een regeling als die van artikel 37b Wetboek van Koophandel met een vordering van het O.M. en een rechterlijk vonnis tot ontbinding van de N.V., publiekrechtelijke elementen in de overigens privaatrechtelijke regeling dezer vennootschap. De naamloze vennootschap is daar langs andere weg rechtspersoon (incorporated company).

Nu wordt in het voorontwerp van de Engelse commissie de *publiciteitsgedachte* op verschillende terreinen nog aanzienlijk versterkt. De

commissie oordeelt dit in overeenstemming met het toenemend sociaal bewustzijn. De gedachte van het „algemeen belang” — ook hier te lande in de zich voortdurend uitbreidende wetgeving reeds vóór de laatste wereldoorlog, maar nog sterker tijdens de bezetting van ons land in talrijke, nu voor een deel gehandhaafde regelingen geen onbekende klank — komt ook op het gebied van de N.V. meer naar voren. Overtalrijk zijn de vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid (limited company) en grote belangen van vele particulieren en ook meermalen van het land als geheel zijn er bij betrokken. Vandaar dat de commissie zich meent te moeten baseren op het in haar ogen waardevol beginsel “that the fullest information practicable about the affairs of companies should be available to the shareholders and the public”. Zij denkt hierbij aan de aandeelhouders als deelhebbers en ook aan de obligatiehouders, die door geldlening kapitaal verschaffen, aan de schuldeisers, die door de beperkte aansprakelijkheid voor de schulden van de N.V. voor hun vorderingen alleen verhaal op de eigendommen van de rechtspersoonlijkheid bezittende vennootschap hebben, en aan het publiek in het algemeen. Ook — teken des tijds — aan de arbeiders en employé's, die in dienst van de vennootschap werkzaam zijn. Deze sociale strekking der voorgestelde hervormingen, passend in een tijd, waarin de arbeidende mens in het algemeen meer in het recht naar voren komt, bespeurt men bij de voorgestelde afschaffing der tot nu toe voor private companies bestaande vrijstelling van de verplichting tot opnemning van een afschrift van de jaarlijkse balans in de jaarstukken, een herziening, welke gemotiveerd wordt met de redenering, dat de vakverenigingen deze moeten kunnen kennen om de juistheid der arbeidslonen naar waarde te kunnen beoordelen. Ook bij de voorgestelde opheffing der ongelijkheid tussen het kantoorpersoneel en de gewone arbeiders als bevoorrecht schuldeiser bij liquidatie der N.V., waarvoor de commissie een bevoorrecht van alle salarissen en lonen (tijd- en stukloon) tot een bepaald bedrag over de laatste vier maanden in de plaats gesteld wil zien (vgl. ons artikel 1195, 4° B.W. en artikel 40 Fw.).

Kenmerkend voor het rapport is, dat de commissie op dit punt en trouwens in het algemeen zeer omzichtig te werk gaat en verbeteringen in het vennootschapsrecht voortbouwend op de bestaande grondslagen van dit recht bepleit. Men vindt hier geen radicale hervormingen als voorgesteld in van Campen's onlangs verschenen boek „Onderneming en rechtsvorm” (1945), waarin de onderneming als rechtspersoon met als leden de kapitaal deelnemers en de arbeiders, welke laatsten wettelijke rechten krijgen, op de voorgrond gesteld wordt. Laat staan een krasse breuk met het verleden als het Duitse nationaal-socialistische stelsel, waarin ook in de N.V. ten aanzien van de verhouding tussen de aandeelhouders en de directie het führer-principe gehuldigd werd, een beginsel dat juist wat betreft de N.V. in ons land, anders dan in de staat, de provincie, de gemeente, bij de Kamers van Koophandel en Fabrieken, de bedrijfsorganisaties enz., nog niet door den bezetter ingevoerd was. “Any authority granted to individuals should be revocable”, lezen wij ergens in het rapport. Ook niet een eenzijdige voorkeur voor den individuen ondernemer en een misplaatste afkeer van of vijandigheid tegen de N.V. met beperkte aansprakelijkheid der vennoten als rechtsvorm van de onderneming, zoals men ook in de laatste tijd nog wel eens ontmoet. Het rapport beschouwt terecht de naamloze vennootschap als een in de moderne maatschappij ingeburgerde, onmisbare en ook voor de komende jaren deugdelijke ondernemersvorm, welks juridische regeling echter

noodzakelijk op een aantal punten hervormd en weer eens verbeterd moet worden.

De commissie lijdt ook niet aan neofilie en wil geen instituut invoeren eenvoudig omdat het een „der meeste moderne snufjes” is. Zo heeft zij overwogen of *aandelen zonder nominale waarde* (Quotenaktien, shares of no par value), welke de Engelse wetgeving evenmin als de Nederlandse erkent (art. 36d W. v. K.), toegelaten moeten worden. In 1927 werd ten onzent een poging gedaan om bij amendement (Kortenhorst) aandelen of onderaandelen zonder vermelding van nominale waarde in de Nederlandse wetgeving toegelaten te zien, doch in meerderheid wees men dit af en het amendement werd ingetrokken. Ook de Engelse commissie is nu weer, na nauwgezette afweging van de argumenten der (weinig) voorstanders en der tegenstanders van dergelijke aandelen, tot de conclusie gekomen, dat er aan toelating van deze no par value aandelen, die, naar men weet, in de Verenigde Staten van Amerika reeds lang bekend zijn, noch in de public, noch in de private company behoefte bestaat en dat invoering ervan grote bezwaren met zich zou brengen, waartegen dan weer allerlei nieuwe waarborgen in de wet geschapen zouden moeten worden. Op dit punt wil zij derhalve de oude toestand van een in de akte van oprichting vermeld vast maatschappelijk kapitaal als reken-grootheid, verdeeld in een aantal aandelen met een vast bedrag, handhaven. Ook hier te lande dient men dit te doen.

Wel is de commissie er op uit geweest een regeling te verkrijgen, welke „aan de eischen van het maatschappelijk verkeer” beantwoordt en die voor derden afdoende waarborgen tegen bedriegelijke handelingen inhoudt, maar die tevens niet „den handel stof tot klagen over belemmering en noodlooze moeilijkheid oplevert”, om eens enkele zinsneden uit de Memorie van Toelichting van het Ontwerp Jolles van 22 November 1871 te gebruiken, of, zoals de commissie in haar rapport opmerkt, een regeling, welke “is considered desirable in the public interest and could be effectively and conveniently enforced without causing unnecessary work”. Meer publiciteit acht zij daartoe het geeigend middel. Treffend komt dit tot uiting, waar zij een grotere vrijheid voor de financiële pers bij haar zo belangrijke taak van deskundige voorlichting van het op financieel gebied niet tot oordelen bevoegd publiek, dat in een Naamloze Vennootschap wil deelnemen, bepleit. *De pers* moet vrijer en openlijker dan thans in Engeland mogelijk is haar oordeel over de bedrijfsuitkomsten, de bedrijfsmogelijkheden, de eventuele dividenden etc. kunnen uitspreken, zonder aan een strafvervolgung wegens smaad e.d. blootgesteld te zijn. Hierin is, naar het oordeel der commissie, een goed middel bijvoorbeeld tegen misleidende prospectussen bij openbare emissies gelegen.

Met het oog hierop wil zij ook een *wettelijk voorgeschreven minimumtermijn van twee dagen* — Zaterdagen, Zondagen en Bank Holidays niet meegerekend — *tussen de dag van de bekendmaking van het prospectus en de dag van de opening der inschrijving*, welke beide data in het prospectus vermeld moeten zijn, opdat de mogelijkheid, dat de N.V. terstond na de publicatie van het prospectus de inschrijving sluit en de toewijzingen doet, voorkomen worde. De pers moet de gelegenheid hebben zich op de hoogte te stellen, kritiek op verkeerde voorlichting in het prospectus te leveren en in het algemeen het publiek tegen onjuiste voorstellingen of verzwijgingen in het prospectus te waarschuwen. Men kan zeggen, dat in het algemeen deze gelegenheid ten onzent in de practijk wel bestaat.

Dezelfde waardering van de betekenis van de pers bij haar taak van

voorlichting en van beïnvloeding van de publieke opinie komt tot uiting in de voorgestelde *verlengingen van de termijnen tussen de oproeping tot de algemene aandeelhoudersvergadering en deze vergadering zelf*, welke zo belangrijk is, omdat de aandeelhouders daar invloed op de gang van zaken der vennootschap en controle over het bestuur kunnen uitoefenen. De Engelse wet kent voorschriften als onze artikelen 43f en volgende van het Wetboek van Koophandel, waarop wij later nog hopen terug te komen. Aan elk lid van de vennootschap moet daar tijdig kennis gegeven worden van de algemene vergadering (tenzij de statuten dit anders bepalen), waarbij onderscheiden wordt tussen een kennisgeving voor gewone besluiten en ene voor bijzondere besluiten. Een "special resolution" is in bepaalde gevallen voorgeschreven (o.a. voor vermindering van het maatschappelijk kapitaal, verandering van de naam van de naamloze vennootschap), vereist een gequalificeerde stemmenmeerderheid ($\frac{3}{4}$), benevens goedkeuring door den rechter. Ook voor wijziging van het doel in de akte van oprichting — het doel moet evenals volgens het Nederlandse recht in deze akte voorkomen — is thans reeds een special resolution vereist. Volgens het voorstel van de Cohen-commissie blijft dit zo, doch zal zij in de toekomst zonder rechterlijke goedkeuring kunnen geschieden, behalve wanneer er obligaties door de vennootschap uitgegeven zijn. De belangen dier obligatiehouders kunnen met de doelwijziging gemoeid zijn en de commissie acht dan een bijzonder goedkeuringsbesluit der obligatiehouders in de vergadering volgens de trust-akte, of wanneer deze er niet is volgens rechterlijke autorisatie gehouden, nodig.

Terwijl de vigerende Engelse vennootschapswet nu voor een gewone algemene vergadering, waarin geen "special resolutions" genomen zullen worden, een oproepingstermijn van zeven dagen voldoende oordeelt (vgl. ons art. 43h in verband met 43d lid 1: „vijf dagen, die der oproeping en der vergadering niet medegerekend”), wil de commissie deze termijn verlengen en wel voor de gewone jaarvergadering tot 21 dagen en voor de overige (buitengewone) aandeelhoudersvergaderingen tot 14 dagen, behalve voor de vergaderingen voor bijzondere besluiten, bij welke de nu reeds voorgeschreven langere tijd van 21 dagen tussen oproeping en vergadering met het oog op de belangrijkheid der te nemen besluiten voorgeschreven zal blijven. De een week langere termijn voor de in ieder kalenderjaar te houden algemene vergadering oordeelt de commissie geboden, omdat deze vergadering zo buitengewoon belangrijk is. Daar wordt immers aan de bestuurders (en commissarissen) décharge verleend, daar worden nieuwe bestuurders (en commissarissen) benoemd enz. De aandeelhouders moeten ruimschoots de tijd hebben zich op de hoogte te stellen, met elkaar overleg te plegen, het oordeel van derden te vernemen.

Andere gevallen van grotere openbaarheid zullen hieronder bij de meer gedetailleerde behandeling van enkele afzonderlijke onderdelen van het rapport ter sprake komen. Wanneer wij ons nu vooreerst nog bepalen tot het geven van een *algemene karakteristiek* der voorstellen, treft ons op verschillende plaatsen een rekening houden met de moderne verhoudingen in het bedrijfsleven, zoals deze zich in verband met de economische en sociale structuurveranderingen ontwikkelden. Meermalen wijst de commissie op het sterk toegenomen aantal houders van aandelen van diverse soort in de naamloze vennootschappen en de grote aantallen kleine beleggers, die, dikwijls slechts tijdelijk mede-leden, verspreid en

elkaar onbekend zijn, en doet zij verbeteringen in verband met deze feiten aan de hand.

Somtijds betekenen deze voorgestelde wijzigingen vereenvoudigingen. Het Nederlandse recht kende bij de coöperatieve vereniging reeds in de wet van 1876 een algemeen ledenregister en dit is sindsdien wettelijk voorgeschreven gebleven, hetgeen voor derden van belang is, omdat alle leden voor eventuele tekorten der vereniging aansprakelijk zijn, tenzij er uitgesloten aansprakelijkheid is. Bij de naamloze vennootschap is aan de bestuurders slechts de verplichting tot het regelmatig bijhouden van een register van die leden, welke houders van nog niet volgestorte aandelen zijn, d.w.z. alleen van de vennoten, die nog tegenover de rechtspersoon aansprakelijk zijn, opgelegd. Wanneer er aandelen op naam zijn, die wel volgestort zijn, wordt daarvan in de praktijk ook wel een register gehouden, maar wettelijk verplicht is dit niet (art. 39 W. v. K. i.v.m. art. 435 quater W. v. S.). De Engelse vennootschapswet eist echter sinds 1862 een register van alle aandeelhouders. Dit verschil is te verklaren uit het feit, dat het aandeelhoudersregister daar een andere betekenis dan in ons land heeft. Eerst door de inschrijving in het aandelenregister immers is men daar volledig lid van de N.V. Anders dan hier bepaalt daar het register wie aandeelhouder is en ook bij overdracht der aandelen is de nieuwe verkrijger eerst lid van de vennootschap door de inschrijving in het register (anders art. 39a W. v. K.).

In het aandelenregister der Nederlandse naamloze vennootschappen is alleen de vermelding van de namen der betreffende aandeelhouders, het op elk aandeel gestort bedrag, het eventueel verleend ontslag voor nog niet gedane stortingen en de dag van levering (m.a.w. gegevens in verband met het debiteur zijn van de aandeelhouders tegenover de vennootschap) voorgeschreven, terwijl men dan nog enkele andere gegevens in het handelsregister kan vinden. De Engelse wetgeving eist bovendien, behalve opgave van de naam, de woonplaats enz., ook vermelding van het *beroep* van den ingeschreven aandeelhouder in het register, wanneer deze althans enig beroep heeft. Terecht stelt de commissie nu voor deze laatste eis, welke noch art. 39 K., noch art. 8 Handelsregisterwet hier te lande kennen, jure constituendo te laten vervallen, daar deze vermelding van het beroep in het ledenregister van de naamloze vennootschap van geen of weinig belang voor de mede-aandeelhouders en voor derden geacht wordt.

Meermalen is de praktijk in Engeland, waar het aandeel op naam even gewoon als het aandeel aan toonder in Nederland is, dat een ander (een bank of een daartoe aangewezen agent bijvoorbeeld) door de N.V. met het regelmatig bijhouden van het voor een ieder ter inzage zijnd aandeelhoudersregister belast wordt en dat dit dan ook daar en niet op het "registered office" van de N.V. gehouden wordt. Elke N.V. moet in enig deel van het Verenigd Koninkrijk een kantoor hebben, welks ligging men moet laten registreren en waar het domicilie van de N.V. is. Dit moet dan in de akte van oprichting vermeld staan. De commissie wil het gebruik van een *elders houden van het aandeelhoudersregister* wettelijk gesanctioneerd zien. Een verandering van deze plaats zal dan aan den ambtenaar, die als bewaarder van het algemene vennootschapsregister is aangewezen (den Registrator of Companies), moeten worden opgegeven. Concentratie ten kantore van de naamloze vennootschap is dikwijls te bezwaarlijk voor de vennootschap en voor het publiek. In ons land is bij de behandeling van het ontwerp der nieuwe wettelijke regeling van de naamloze vennootschap gewezen op het bezwaar van het houden van

het aandelenregister van de N.V. (met inzage voor ieder) ten kantore van de vennootschap (art. 39 lid 3; vgl. art. 42b, lid 1 betreffende de balans en de winst- en verliesrekening met de toelichting, die vóór de vergadering ten kantore van de vennootschap ter inzage alleen van de *aandeelhouders* liggen, doch waarbij de inzage der afschriften door een *ieder* in de gevallen van art. 42c ten kantore van het handelsregister geschiedt). Mr Kortenhorst deed dit, doch Minister Donner achtte de bezwaren tegen artikel 39 lid 3 niet zo groot, daar het alleen niet-volgestorte aandelen op naam betreft en het dus alleen om een kleine groep belanghebbenden gaat. Er bestaat derhalve bij ons niet zo zeer als klaarblijkelijk in Engeland, waar het register alle aandeelhouders en niet alleen de houders van niet-volgestorte aandelen op naam betreft, behoefte aan een dergelijke wijziging van de bestaande wettelijke regeling.

De *schuldbrieven of obligaties*, die in de moderne industriële, handels- en verkeersverhoudingen zulk een toenemende rol zijn gaan vervullen, zijn in ons Burgerlijk Wetboek en Wetboek van Koophandel niet afzonderlijk geregeld. Eerst in latere wetgeving wordt aandacht aan deze papieren geschonken (zie o.a. artt. 42c, 45a, 50c, 50d en 54 W. v. K.). Zo handelt art. 15 van onze Handelsregisterwet 1918 over de opgaveplicht ingeval een zaak in de zin van die wet — dus volgens art. 1, lid 2 ook een naamloze vennootschap — met behulp van geleende gelden, verkregen door uitgifte van schuldbrieven, gedreven wordt. Een wettelijke verplichting voor het bestuur van de N.V. om een register van de houders van obligaties, welke ook op naam kunnen zijn, bij te houden, kent onze wetgeving niet. De Engelse commissie stelt nu voor deze verplichting wel in de Companies-act op te nemen. Ook dit register zal dan op een andere plaats dan op het “registered office” van de vennootschap gehouden mogen worden en zal voor de geregistreeerde obligatiehouders en aandeelhouders kosteloos, voor het overige publiek tegen een kleine vergoeding ter inzage zijn. Naarmate de obligatiehouders in een naamloze vennootschap meer bij de wet erkende rechten verkrijgen — en dit gebeurt, wanneer de voorstellen van de Cohen-commissie wet zullen worden — wordt het bijhouden van een register der obligatiehouders naast dat der aandeelhouders eveneens belangrijker.

Een van de verschillen, welke er in de algemene vennootschapsregeling in Engeland bestaan voor de public, respectievelijk de sinds 1907 in de wet erkende private companies als eigen types van vennootschappen, bestaat hierin, dat bij de laatstgenoemde niet een wettelijke verplichting om een afschrift van de balans met een winst- en verliesrekening benevens een deskundigen-rapport aan de aandeelhouders toe te zenden bestaat. De commissie stelt nu voor ook aan de aandeelhouders in een private company het recht op overlegging van een afschrift van de balans benevens een deskundigenverslag met een winst- en verliesrekening en een toelichting toe te kennen. Niet alleen aan de aandeelhouders, doch ook aan de obligatiehouders dient dit recht naar haar oordeel, gegeven te worden. Een voorbeeld, dat de houders van schuldbrieven der naamloze vennootschap meer rechten krijgen.

Ten aanzien van de *private companies* blijkt trouwens ook weer, hoezeer de commissie zich met haar voorstellen naar de moderne verhoudingen in het Britse bedrijfsleven richt. Reeds in het jaar 1918 kon men in een Engels regeringsrapport de constatering, dat de private company “has up to present justified its existence” lezen. In 1925 was $\pm 90\%$ van de in het algemeen vennootschapsregister ingeschreven vennootschappen private. Op blz. 26 van het rapport vindt men nu cijfers over

de verhouding tussen het aantal (en ook het kapitaal) van open en besloten vennootschappen in de laatste vijftien jaren, waaruit blijkt, dat ook in de oorlogsjaren het aantal private companies sterk toenam: in 1944 13.303 public tegenover 169.205 private companies (in 1939: 13.920 resp. 146.735).

Het rapport behelst een aantal voorstellen ten aanzien van de private companies, die deels bestaande verschillen in de algemene wettelijke regeling tussen beide soorten vennootschappen opheffen, deels nieuwe verschillen in het leven roepen. Vooral in verband met de straffere voorschriften, welke de commissie gesteld wil zien betreffende de overlegging van de winst- en verliesrekening en de inhoud der balansen, waaraan men zich door het oprichten van een private company zou kunnen onttrekken, wordt allereerst voorgesteld het wettelijk begrip van een private company te beperken tot echte familievennootschappen, waar de verhouding tussen bestuur en aandeelhouders nu eenmaal anders is dan in de open vennootschappen. Volgens het huidig art. 26 is een vennootschap naar Engels recht een private company, wanneer krachtens haar statuten de aandelen niet overdraagbaar zijn, het ledental tot vijftig beperkt is en de vennootschap zich niet voor deelneming in het aandelen- of obligatiekapitaal tot het publiek wendt. Zoekend naar een andere wettelijke omschrijving van de private company verwerpt de commissie het kapitaal, het aantal personen in dienst van de vennootschap, de omzet of een combinatie van deze drie factoren als bruikbare criteria. Als regel wil zij als *criterium* voor een private company aangenomen zien, dat alle aandelen in volledig en uitsluitend werkelijk eigendom toebehoren aan (beneficially owned by) hen, op wier naam zij geregistreerd zijn, en waarin geen der aandelen in werkelijk eigendom aan een andere vennootschap toebehoort. De commissie beoogt met haar tamelijk ingewikkelde definitie een afzonderlijke wettelijke regeling voor kleine besloten familievennootschappen, welke niet dochtermaatschappijen van public-companies zijn, al ontveinst zij zich niet, dat er nu ook sommige vennootschappen onder de wettelijke omschrijving van (exempted) private company zullen vallen, welke geenszins klein genoemd mogen worden, omdat zij zodanig zijn, dat door haar een betrekkelijk klein aantal personen, die allen als werkelijk eigenaar geïnteresseerd zijn, niettemin in feite grote zaken onder hun controle hebben.

Volgens de Companies-Act, zoals deze sinds 1929 luidt, moeten in elke N.V. minstens twee directors benoemd worden, wier taak het is de vennootschap te besturen en die alle rechten der vennootschap uitoefenen, welke niet door de wet of de statuten aan de aandeelhoudersvergadering zijn voorbehouden. Tot nu toe bestaat er echter voor de private company geen wettelijke verplichting *directors* te benoemen, waardoor deze in dit opzicht dichter bij onze vennootschap onder firma staat. Volgens het Nederlandse recht moet in elke N.V., hetzij open, hetzij besloten, een bestuur aangewezen zijn. Dit bestuur kan, evenals in Engeland vóór de wetwijziging van 1929, uit één persoon bestaan, naar o.a. uit de aanhef van art. 47a W. v. K. blijkt. De commissie stelt voor het verschil tussen public en private company in zoverre te verkleinen, dat in elke private company minstens één director en één secretaris zal moeten worden aangewezen.

Bij een Engelse wet van 1844 werd een college van auditors, personen, belast met de administratieve controle in de naamloze vennootschap, verplicht gesteld. Terwijl de Companies-Act van 1862 geen gebiedend voorschrift hieromtrent bevatte (alleen in de Regulations was iets te vinden)

en die van 1879 de verplichting alleen aan banken oplegde, schreef de Companies-Act van 1900 weer een dergelijk college bij alle vennootschappen imperatief voor en sindsdien is dit zo gebleven. Op elke jaarvergadering moet minstens één auditor (voor de duur van één jaar) benoemd worden. De praktijk is, dat er dikwijls slechts één auditor benoemd wordt. Zijn taak bestaat in het regelmatig toezicht houden op de boekhouding, de rekeningen enz. en het uitbrengen van een jaarlijks verslag aan de algemene aandeelhoudersvergadering over de balans en de winst- en verliesrekening en de financiële toestand van de N.V. (vgl. 42a en 51b W. v. K.). Hij mag zich niet inlaten met het beheer. Benoeming van een auditor (meestal een accountant), wiens naam en adres ook in het prospectus moet voorkomen, voor de eerste maal door de directeurs is wettelijk toegestaan. Er bestaat een wettelijk verbod niet alleen om directors of andere personen, die in dienst van de vennootschap, maar ook om diegenen, die deelhebber van of in dienst van een beambte van de vennootschap (onder deze beambten vallen ook de director, de manager, de secretaris van de N.V. enz.) zijn, tot auditors te benoemen. Dit tweede verbod geldt echter tot nu toe niet voor de private company. De commissie stelt nu voor deze uitzondering voor de private companies jure constituendo op te heffen, om de onafhankelijkheid der met de administratieve controle belaste personen tegenover de vennootschap te vergroten. Zo zullen ook bij de besloten vennootschappen met alleen aandelen in de eigen kring der oprichters meer waarborgen voor een onafhankelijke financiële controle geschapen worden.

Terwijl ten aanzien van de beide hierboven besproken punten (benoeming van directors, resp. auditors) public en private companies meer aan elkaar gelijk worden, wil de commissie op sommige andere gebieden een *grotere differentiatie*. Zo zal de in het rapport voorgestelde statutaire of wettelijke leeftijdsgrens voor de directors, waarop wij hieronder nog terugkomen, naar haar oordeel niet bij private companies moeten gelden. Ook het door de commissie voorgesteld wettelijk voorschrift, dat een director van een vennootschap, onverschillig wat de statuten hieromtrent bepalen, bij gewoon besluit van de aandeelhoudersvergadering zal kunnen worden ontslagen (vgl. art. 48b W. v. K. in verband met art. 1639 r B.W.; ook art. 50d W. v. K.) zal niet voor een reeds in een private company benoemden "permanent director" dienen te gelden. Op deze wijze wordt het bestaand wettelijk systeem, gebaseerd op een in vele opzichten onderscheiden regeling van public en private company en niet gelijk hier te lande op een wettelijke regeling met een slechts geringe, niet steeds op dezelfde criteria berustende differentiatie (alleen de art. 42c, 46b en 54c W. v. K.) verder uitgebouwd. Ook in ons land is het aantal besloten N.V.'s veel groter dan dat der open N.V.'s en dient de vraag of het niet wenselijk is tot een op meer punten verschillende wettelijke regeling der beide soorten van vennootschap te komen meer en meer bevestigend beantwoord te worden. Reeds hierom is het de moeite waard aan de Engelse rechtsontwikkeling op dit punt aandacht te schenken.

Tenslotte nog één voorbeeld uit het rapport — de bespreking der moderne financiële controle, de inhoud der jaarstukken, de stille reserves enz. laat ik aan meer bevoegden over —, waaruit blijkt dat de commissie met de moderne praktijken in het zakenleven rekening hield. Het betreft de *holding-companies* ("beheersingsmaatschappijen" zegt van der Heyden in zijn „Handboek voor de Naamlooze Vennootschap naar Nederlandsch recht”; „moeder-maatschappijen” om met Mr. J. Sannes in zijn

proefschrift „De rechtsverhouding van moeder- en dochtermaatschappij” en in diens artikelen in W.P.N.R. 2871/2 en 2889/91 te spreken), die ook in ons land als concentratievorm — voorzover op aandelenbezit berustend bevorderd door de nieuwe regeling van het stemrecht in de naamloze vennootschap sinds 1929 — meer en meer voorkomen, en haar betrekkingen tot de subsidiaries. Ook hier neemt de commissie als uitgangspunt het onbetwistbaar feit, dat het aantal dezer vennootschappen in Groot-Brittannië gestadig toeneemt. Zij heeft ernstige bezwaren tegen de thans geldende wettelijke definitie van een dochtermaatschappij, een waarvan hierin bestaat, dat thans dochtermaatschappijen van dochtermaatschappijen er niet onder vallen en omgekeerd wel vennootschappen, die noch de facto, noch juridisch onder controle van een andere maatschappij staan. Rekening houdend met de in de Verenigde Staten van Amerika en Canada opgedane ervaringen wil de commissie de controle beslissend doen zijn en doet zij daarom de volgende definitie van een dochtermaatschappij aan de hand:

“A company shall, whether it is a company within the meaning of the Companies Act or not, be deemed to be a subsidiary company of another company (hereinafter called the holding company) if it is either:

- a) a company in respect of which the holding company possesses power to appoint or remove or procure the appointment or removal of a majority of the directors either directly through the beneficial ownership of the whole or any part of its share capital or indirectly through the beneficial ownership of the whole or any part of the share capital of any other company or companies or through a combination of these means including power liable to suspension in the event of default in the payment of dividends to persons other than the holding company and its subsidiary companies, but not including power arising by virtue only of the provisions of a debenture trust deed or by virtue of shares issued for the purpose in pursuance of those provisions; or
- b) a company in respect of which the holding company possesses power to appoint or remove or procure the appointment or removal of a majority of the directors of another company by some other means than as stated in (a) above and is directly or indirectly the beneficial owner of any part of the share capital of such other company; or
- c) a company in which more than one-half of the equity share capital is owned beneficially by the holding company and its subsidiary companies.”

In de praktijk is het voor degenen, die aandeelhouder van een holding-company zijn, meestal niet doenlijk zich uit de balans, de winst- en verliesrekening en de andere jaarstukken van de holding-company, waaruit zo goed als niets over de dochtermaatschappijen blijkt, een juist beeld van hun belangen bij de groep in zijn geheel te vormen. Zo worden de aandeelhouders niet goed omtrent de financiële positie en de resultaten van de verschillende ondernemingen, waarin zij geïnteresseerd zijn, voorgelicht. De commissie wil dit ondervangen door bij de rekening en verantwoording in een holding-company in den regel de *overlegging van een verenigde balans en een verenigde winst- en verliesrekening*, die dan de gegevens van de holding-company met die van de door haar beheerste dochtermaatschappijen behelzen, verplicht te stellen, wanneer dit althans praktisch mogelijk is. Dan wordt het geven van een juist beeld van de financiële positie en de resultaten van de uit verschillende ondernemingen bestaande groep in haar geheel bereikt. De commissie beseft echter, dat dit niet altijd praktisch mogelijk (“not practicable”), noch altijd gewenst zal zijn. Het zou misleidend kunnen werken en het rapport noemt voorbeelden daarvan: wanneer de verslagen van sommige dochtermaatschappijen, welke in het buitenland gevestigd zijn, niet tijdig verkrijgbaar zijn; wanneer de balansen niet op dezelfde tijdstippen opgemaakt worden, doordat de boekjaren niet samenvallen (cultuurmaatschappijen in verband met de

seizoenen) enz. Ook stelt zij uitzonderingsbepalingen voor banken, disconto- en assurantiemaatschappijen voor, wanneer de dochtermaatschappijen gans andere zaken doen dan de gewone van de holding-company, welke laatste de eerste slechts tijdelijk onder haar beheersing heeft. In een zodanig geval zal de Board of Trade de bevoegdheid hebben de N.V., die een van de genoemde bedrijven uitoefent, van de verplichting tot het verenigen van de rekening van de dochter-maatschappij met de hare vrij te stellen. Ook wil zij dat het *deskundigenverslag*, door de holding-company bij haar balans gepubliceerd, voorzover dit redelijk mogelijk is, inlichtingen over de financiële positie en de resultaten van de gehele groep verschaft als ware er sprake van zaken door één enkele N.V. als zaak met een aantal filialen gedreven.

De Companies-Act, welke nu reeds een aantal bepalingen omtrent de verplichte inhoud van het prospectus bij de naamloze vennootschap in het algemeen kent, welke het rapport nog in verschillende opzichten uitgebreid wil zien, gelijk hieronder bij de afzonderlijke bespreking van het prospectus zal blijken, kent nog geen speciale voorschriften inzake het prospectus, dat bij de plaatsing van aandelen van een holding company verspreid wordt, en de vermelding der resultaten van de groep als geheel, dus ook van de dochtermaatschappijen, in een dergelijk prospectus. Voorgesteld wordt thans de wettelijke verplichting tot opneming in het *prospectus* van een rapport betreffende de activa en de passiva zowel van de holding-company, als ook van de dochtermaatschappijen, waarbij de auditors dan zodanige opmerkingen dienen te maken als zij voor een juiste en volledige voorlichting van het publiek nodig oordelen.

Zo stelt de commissie in haar rapport verschillende nieuwe regelingen voor ten aanzien van de holding-company, welke wij in het voorafgaande zeer beknopt aangaven. Waar de holding-company ook in het Nederlandse rechtsleven een zo belangrijke rol gaat vervullen, is het nuttig deze Engelse voorstellen, waaraan — de commissie blijkt er zich bewust van te zijn — zeer zeker allerlei moeilijkheden verbonden, doch die in hun algemene strekking zeker aanlokkelijk zijn, ook hier ter discussie te stellen. Wellicht kan deze bijdrage in het Maandblad hiertoe de stoot geven. Op het punt van de schuldbrieven of obligaties, van de onderscheiding open en besloten vennootschappen en ook van de verhouding tussen holding-company en haar dochtermaatschappijen — om voorlopig bij de drie hierboven besproken onderwerpen te blijven — dreigt onze wetgeving bij een vennootschapswetgeving als de Engelse ten achter te blijven. Om verschillende redenen, van nationale en van internationale aard, mag dit niet gebeuren.

Door invoering van de in het hier besproken Report of the Committee on Company-Law amendment voorgestelde aanvullingen en wijzigingen zou het *publiekrechtelijk element* in de Engelse vennootschapswetgeving versterkt worden. Onder meer door een aantal nieuwe strafsancities en door dikwijls aanzienlijke verzwaring van de reeds bestaande strafsancities. De wetgever wordt weer strenger tegen bestuurders, commissarissen, deskundigen enz., hetgeen in de lijn van de rechtsontwikkeling ligt. Ook ten onzent zag men dit gebeuren, bij verschillende afzonderlijke wetten op het gebied van het publiekrecht van het bedrijfsleven en het fiscaal recht en bij de nieuwe wet op de naamloze vennootschappen (1928) zelve. Pompe wees hier kort geleden nog op in zijn „Het nieuwe tijdperk en het Recht”. Overal in het rapport treft men nieuwe of verscherpte strafsancities aan: bij de verplichte bekendmaking door de directors van hun transacties met aandelen of obligaties der vennootschap, bij de verplichte

deponering van in het prospectus vermelde contracten bij het vennootschapsregister enz.

Ook ziet men in het rapport meer *overheidsbemoeiing* op civielrechtelijk terrein dan voorheen; ook overigens geen onbekend verschijnsel in het moderne Engelse recht, zoals Tabing Suermondt in zijn onlangs verschenen „Beknopte beschrijving van het Engelsche Civielrecht” constateert. Daarbij bespeurt men dan een verschuiving van den rechter naar de *administratie*, zoals die ook in ons land vooral in de bezettingsjaren bleek bij de pacht, bij de onteigening (voor de wederopbouw) enz. Zo is volgens het bestaand Engels vennootschapsrecht voor een special resolution ter algemene vergadering tot wijziging van het doel van de N.V., dat in de akte van oprichting uitgedrukt moet zijn, de nadere goedkeuring van den rechter, die daaraan voorwaarden kan verbinden, vereist (vgl. ten onzent artikel 45 d: ministeriële verklaring van geen bezwaar). Volgens de „recommandations” van de commissie Cohen vervalt hier de goedkeuring door den rechter (Court) geheel.

In andere gevallen wordt een bevoegdheid, welke nu aan den rechter toekomt, overgebracht naar de *Board of Trade*. Zo kan thans, wanneer de directors in gebreke blijven de voorgeschreven aandeelhoudersvergadering bijeen te roepen, een aandeelhouder door den rechter gemachtigd worden de vergadering bijeen te roepen; een regeling welke correspondeert met die, welke in de artikelen 43c en 43e van ons Wetboek van Koop-handel vervat is. In het rapport wordt de bevoegdheid tot autorisatie aan den rechter ontnomen en aan de *Board of Trade* gegeven.

Ook wordt somtijds hoger beroep van de beslissing van de *Board of Trade* door de commissie niet nodig geacht. Zij overwoog de wenselijkheid van een dergelijk beroep bij weigering van de naam der vennootschap door den ambtenaar van het vennootschapsregister (Registrar) of door de *Board of Trade*, doch achtte dit niet nodig, waarbij opgemerkt wordt, dat in Nederland tegen weigering van de verklaring van den Minister van Justitie, dat hem van bezwaren niet is gebleken, welke ook de naam van de vennootschap kan betreffen, eveneens geen beroep op den rechter of een andere instantie openstaat.

Ook overigens wordt de macht van de *Board of Trade* aanzienlijk vergroot. Hierboven bleek reeds, hoe dit lichaam in bepaalde gevallen aan een holding company vrijstelling van de verplichting tot vereniging van de balans en de winst- en verliesrekening kan verlenen. Een ander voorbeeld is het volgende. Onder de bestaande wetgeving kan de *Board of Trade*, wanneer in de jaarlijkse aandeelhoudersvergadering geen auditors zijn aangewezen, tot de benoeming van een auditor voor het volgend jaar overgaan, doch slechts op verzoek van een of meer aandeelhouders. De commissie stelt voor, dat de *Board of Trade* dit zal kunnen doen, onverschillig of een dergelijk verzoek door een aandeelhouder gedaan is. De *Board of Trade* stelt dan ook de beloning van den door hem benoemden auditor vast. In geval van niet benoeming van auditors voor de periode tot de volgende jaarvergadering door de aandeelhoudersvergadering zal de N.V. de *Board of Trade* van dit feit op de hoogte moeten stellen. De commissie wil verder, dat de *Board of Trade* niet alleen leden van de door hem aangewezen verenigingen, maar ook anderen kan machtigen als auditor van vennootschappen op te treden.

In Engeland, waar, evenals in de U.S.A., de trust-verhouding zulk een grote rol in het recht speelt, komt het reeds jarenlang veel voor, dat de een is „beneficiary owner” van een aandeel, de ander „nominee owner” voor den werkelijken „real” eigenaar, welke laatste om verschillende redenen

achter de schermen en onbekend wenst te blijven. Deze veelvuldige praktijk is wettelijk toegelaten en wordt door de rapporteurs ook in vele gevallen nuttig geoordeeld. Zij willen dan ook dit "*nominee*"-systeem gehandhaafd zien, doch achten ook op dit punt meer publiciteit gewenst, opdat de aandeelhouders, die in de N.V. deelnemen, beter kunnen zien wie hun medeaandeelhouders zijn, en opdat derden, die aan de vennootschap kapitaal verschaffen of crediet verlenen, weten in hoeverre aandeelhouders en leiding in de N.V. samenvallen en wie in werkelijkheid de onderneming controleert. Daarom stellen zij voor, dat iedere overdracht van een aandeel een verklaring van den verkrijger zal behelzen, of hij al dan niet beneficial owner van het betreffend overgedragen aandeel zal zijn, terwijl in het vervolg elke verandering op dit punt van eigendom schriftelijk aan de N.V. medegedeeld zal moeten worden, op welke verplichtingen de vennootschap de aandeelhouders attent zal moeten maken. Het aandeelhoudersregister en de ledenlijst zullen in tweeën bijgehouden dienen te worden: een register (resp. lijst) van degenen, die verklaard hebben beneficial owners, en een ander van hen, die verklaard hebben niet beneficial owners te zijn, welke laatste personen dus de rechten voor een ander, den real owner van het aandeel, uitoefenen.

Thans kan men uit het aandeelhoudersregister niet zien of de in dit register ingeschreven eigenaar van het aandeel op naam beneficial dan wel nominee owner is. Van de inwerkingtreding der nieuwe voorgestelde wettelijke regeling zal elke aandeelhouder, die direct of indirect de beneficial owner van één procent of meer van het geplaatst kapitaal der vennootschap is, binnen een in de wet bepaalde tijd aan de vennootschap een verklaring moeten zenden behelzende het aantal en de soort der aandelen, van welke hij zodanig eigenaar is, met de namen van de geregistreerde houders dier aandelen, terwijl ook latere wijzigingen op dit punt door hem zullen moeten worden medegedeeld. Dit is derhalve een tot nu toe onbekende, ingrijpende verplichting tot "*disclosure*" aan den aandeelhouder opgelegd in het belang van de overige aandeelhouders en van derden.

De commissie acht een dergelijke wettelijke aan de aandeelhouders opgelegde verplichting niet te bezwarend voor de ondernemingen. Strafsancties zijn op overtreding gesteld. Zij, die in enig opzicht valse opgaven doen of nalaten de vereiste opgaven te doen of stemrecht in strijd met deze voorschriften uitoefenen of laten uitoefenen, kunnen met gevangenisstraf, boete of met deze beide straffen gestraft worden.

De Board of Trade, die in de bestaande wetgeving reeds op andere punten een onderzoek kan instellen (vgl. ons enquêterecht in artikel 53 e.v. W. v. K.) krijgt nu nieuwe grote bevoegdheden ("*drastic powers*", zegt het rapport) om — in het openbaar belang — zo nodig nader te onderzoeken wie in werkelijkheid de controle in de onderneming uitoefent, wanneer deze dit wenselijk oordeelt. Hij kan dan, evenals reeds in andere in de wet genoemde gevallen, een inspecteur aanstellen om de eigendom der aandelen in een Naamloze Vennootschap te onderzoeken. Deze met het onderzoek belaste functionaris zal een grote macht verkrijgen.

Bovendien kan de Board of Trade in geval van een zodanig onderzoek de N.V. ten allen tijde en van tijd tot tijd gelasten geen dividend uit te betalen of haar gelasten niet toe te staan, dat de rechten, welke aan alle of aan sommige aandelen verbonden zijn, uitgeoefend worden, totdat de Board of Trade door opschorting, intrekking of wijziging van zijn eerst gegeven beslissing anders bepaalt. Ook kan de Board of Trade dengene, die direct of indirect beneficial owner van één procent of meer van het

geplaatst kapitaal van de vennootschap is, vrijstellen van diens nieuwe wettelijke verplichting om de N.V. schriftelijk op de hoogte te brengen van het aantal en de soort aandelen, waarvan hij zodanig eigenaar is, benevens van de namen der nominees en ook van eventueel latere veranderingen in de eigendomsverhouding, wanneer het landsbelang dit meebrengt.

Zo menen wij den lezers van het Maandblad ditmaal een algemene, hoewel oppervlakkige indruk van de rijke inhoud en zeker ook nu reeds van het beginsel en de tendens van het rapport der Engelse commissie gegeven te hebben, waarbij ook enkele onderdelen althans enigszins besproken konden worden. In een volgend artikel hopen wij nog enkele speciale onderwerpen uit het rapport als de naam van de vennootschap, het prospectus, de financiële verhouding tussen de directors en de N.V. en de rechten van de aandeelhouders, waarbij de nu reeds aan het licht gekomen strekkingen der voorstellen tot hervorming (ruimere openbaarheid, meer voorlichting, meer kritiek en meer effectieve controle ter voorkoming van misbruiken) eveneens duidelijk aan het licht zullen komen, enigszins uitvoeriger te bespreken. Uit dit eerste artikel kan reeds blijken, dat het voor de Nederlandse juristen, economen, ondernemers enz. zaak is aandacht aan deze rechtsontwikkeling bij onze overzeese burens te schenken. De Britse wetgever is ons sinds de Companies-Act van 1862 eigenlijk altijd vóór geweest op het gebied van het naamloze vennootschapsrecht. Ook in de jaren 1927 en 1928 hadden wij bij de herziening van ons Wetboek van Koophandel op meer punten lering kunnen trekken uit de vigerende Engelse wetgeving inzake de companies limited by shares of uit daar toen bestaande plannen tot wetswijziging, welke tot de Companies-Act van 1929 leidden. Klakkeloos overnemen uit den vreemde is op civiel-rechtelijk terrein evenzeer als op staatsrechtelijk gebied natuurlijk uit den boze, maar nauwgezette en kritische rechtsvergelijkende studie kan op het gebied van het naamloze vennootschapsrecht toch stellig onze nationale wetgeving die, — kennisneming van deze Engelse recommendations bevestigt mij in dit oordeel — op verschillende punten dreigt te verouderen, ten goede komen.

HET BEGRIP „BOSCHBEDRIJF” IN DEN ZIN VAN HET BESLUIT OP DE INKOMSTENBELASTING 1941

door Mr. L. J. Schiethart.

Krachtens art. 22 van het Besluit op de Inkomstenbelasting 1941 blijft bij de vaststelling van het aan de inkomstenbelasting onderworpen inkomen buiten aanmerking de winst uit boschbedrijf, voorzover het binnen het Rijk wordt uitgeoefend en geen hakhout-exploitatie omvat.

Deze vrijstelling is — zij het thans eenigszins beperkter geformuleerd — overgenomen uit art. 9 e der Wet op de Inkomstenbelasting 1914, de voorganger van het thans vigeerenden Besluit; dientengevolge heeft de wordingsgeschiedenis van dit artikel en de naar aanleiding daarvan ontstane jurisprudentie ook thans nog beteekenis.

De ongetwijfeld belangrijkste vraag, die zich bij toepassing van art. 22 voor doet, is wat de fiscus onder het begrip „boschbedrijf” verstaat.

Alvorens hierop nader in te gaan wijs ik erop, dat, fiscaal gesproken, onderscheid gemaakt dient te worden tusschen *boschbedrijf* en *bloot*